

Večernik

Leto IV. (XI.), štev. 105

Maribor, petek 9. maja 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 19

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Sestanek Briand — Henderson

PRED ZASEDANJEM SVETA DRUŠTVA NARODOV. — FRANCOSKO-ITALIJANSKO RAZMERJE. — MARINKOVIĆ PREDSEDNIK.

PARIZ, 9. maja. Angleški zunanji minister Henderson je prispel snoči semkaj in je imel davi več daljših razgovorov s francoskim zunanjim ministrom Briandom. Kakor se zatrjuje v informiranih krogih, sta se bavila oba državnik z vprašanji, ki so pa ostala povodom zasedanja Sveta Društva narodov v Ženevi, ki se otvori v pondeljek, zopet aktualna. V zvezi s tem se dalje zatrjuje, da sta se Briand in Henderson posvetovala predvsem o vprašanju francosko-italijanskega razmerja, pri čemer je pripravljena Anglija prevzeti vlogo posredovalca. Angleški zunanji minister je ba je predlagal, da naj se zasedanje pri-

pravljalne razorožitvene komisije Društva narodov odgodi do oktobra, da se moreta Italija in Francija med tem sporazumeti o onih vprašanjih, ki so ostala o priliki londonske brodivne konference odprta. V soboto zvečer se bo Henderson odpeljal iz Pariza v Ženevo.

BEOGRAD, 9. maja. Danes popoldne odpotuje jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković v spremstvu ministerijalnega ravnatelja v zunanjem ministrstvu, Konstantina Fotiča in tajnika Pavlovića v Ženevo, da se udeleži 59. zasedanja Sveta Društva narodov, kateremu bo tokrat predse-

Dobimo zvočni film v našem jeziku!

Dasi so zvočni filmi sprva tudi v Beogradu, Zagrebu in drugod, kjer so se v naši državi predvajali, vlekli, je začelo zanimanje vendar kmalu popuščati, ker so se ljudje naveličali poslušati dolge pogovore v tujih, nerazumljivih jezikih. Zato se sedaj tudi že velika filmska podjetja v Berlinu in drugod bavijo z načrti za izdelavo filmov v našem jeziku. Znani kinematografski strokovnjak, naš državljani Aleksander Horvat, ki je zdaj delal pri Ufi in drugih velikih filmskih podjetjih v Nemčiji in Angliji, je dopotoval nedavno v Beograd, da pripravi teren za snemanje zvočnega filma v našem jeziku in z našimi pesmimi. Za ta film se bodo uporabile naše domače igralske moči. Vendar bo pa film izveden tako, da ga bodo lahko igrali tudi v inozemstvu, ker bi se samo za predvajanje v naši državi stroški filma ne izplačali.

Velik uspeh g. Šimenca v Berlinu.

Znani prvi tenorist zagrebške opere g. Marijo Šimenc, ki je pričel svojo gledališko karijero v Mariboru, je nedavno gostoval v berlinski državni operi. Inozemski listi registrirajo ta dogodek in imenujejo Šimenčev uspeh senzacionalnim. G. Šimenc se muči že nekaj tednov v Berlinu in izgleda, da bo dobil za bodočo sezono angažman v berlinski državni operi. Tam je angažirana že tudi naša rojakinja Ljubica Oblak-Strožil.

Na znakih zastrupljenja

je sinoči umrla na prevozu v avtomobilu iz Sv. Petra v Maribor, kamor so jo peljali k zdravniku, poldrugo leto stara hčerkica delavca, Veronika Harb.

Nebogljenc.

Na veliko začudenje je snoči pripeljal policijski stražnik na mestni socialno-politični urad nepoboljšivega šletnega Januša Maksa, ki je vnovič, to pot že četrtoč pobegnil iz mladinskega zavoda v Ljubljani, zadnjič komaj pred osmimi dnevi, kar dokazuje, kako pomanjkljivo nadzorstvo vlada v mladinskih zavodih v Ljubljani. Kraljevska banska uprava v Ljubljani, na katero se je vložila radi tega ponovna pritožba, naj bi v tem pogledu napravila red! Menda bo Ljubljana zmogla, da ukroti takega pa glavca, ker vendar ne gre, da bi pristojni uradi imeli neprestano opraviti z njim. Pripovedoval je, da je prišel v Ljubljani na postajni peron brez voznega, oziroma peronskega listka na ta način, da se je pri vходу pomešal med druge ljudi. Vstopil je v vlak proti Mariboru in ker je sprevednik med potjo opazil, da nima voznega listka, ga je v Mariboru izročil železniški policiji. Še sinoči, takoj po svojem prihodu, je bil zopet odpravljen v Ljubljano.

Spominajte se CMD

Na tisoče naših sezonskih delavcev

je tekom minulih mescev, zlasti v zadnjih tednih, odpotovalo preko mej naše države v razne tuje države, v Francijo, Nemčijo, Belgijo, Holandsko itd., iskat zasluzka in kruha. Ta pojava, ki se ponavlja leto za letom, nas mora siliti k razmišljanju o problemu naše sezonske emigracije in o problemu naše emigracije sploh. Glede sezonskih delavcev se moramo vprašati: ali je ta emigracija našem narodnemu gospodarstvu v škodo ali korist?

Positivni ali negativni odgovor na to vprašanje mora uravnati nadaljnje postopanje naših državnih in drugih oblasti, zlasti pa izseljeniških oblasti in uradov.

Tekom lanskega in deloma tudi letošnjega leta smo imeli ponovno priliko čitati, mnoge članke o teh vprašanjih iz peresa šefa borze dela v Ljubljani, g. Fr. Žuzeka, ki je v svojih člankih iznesel mnogo zanimivega materiala zlasti glede naših sezonskih delavcev v Nemčiji, ki so večinoma iz Prekmurja in ki jih je zbrala in instradirala v Nemčijo borza dela v Murski Soboti, kakor prejšnja leta, tako zopet cele stotine tudi letos. Glasom zbrane statistike so prinesli ti delavci lani ob povratku seboj povprečno po pet tisoč dinarjev, nekateri celo po osem do deset tisoč dinarjev. Ker je bilo teh naših delavcev lani v Nemčiji krog 800, pomeni to čisti prirastek našega narodnega zasluzka odnosno premoženja krog 4 milijone Din, kar je za Prekmurje vsekakor znatna vsota.

Tudi Holandija je nudila doslej našim sezonskim delavcem lep zasluzek. Šli so tja večinoma izučeni rudarji, ki jih je pa v zadnjem času vedno manj na razpolago, ker je trbovilska premogokopna družba zopet tako zaposlena, da dela s polno kapaciteto. Zato se je dotok naših rudarjev v Holandijo skrčil, in oni, ki so odšli tja, sprva kot sezonski delavci, so večinoma ostali tam. Jih je tam okrog šest tisoč, večinoma iz rudarskih revirjev v Zagorju, Trbovljah, Hrastniku in deloma v Idriji.

Naše izseljeniško vprašanje je postalo tekom zadnjih let predmet resnega razmotrivanja vseh onih, ki se bavijo s socialno politiko. Izseljeniški urad v Ljubljani je izvršil ogromno delo. Sestavil je kataster izseljenec v Slovenije, ki obsega danes že krog 30 tisoč naslovov naših izseljencev. Poleg tega je zbral tudi že podatke o skoro vseh izseljeniških podornih in kulturnih organizacijah v vseh deželah, kjerkoli je kak naš izseljenec, o njihovem časopisju itd. Zbran pa je tudi kataster vseh onih trgovskih in industrijskih podjetij, ki prihajajo v poštev pri zaposlevanju naših izseljencev. Vse to delo je dalo mnogo truda in zahtevalo mnogo časa, ker se je sestavljala statistika večinoma na podlagi podatkov, ki so jih dobili od sorodnikov izseljencev

Beograjski proces

BEOGRAD, 9. maja. V razpravi proti zagrebškim teroristom pred državnim sodiščem sta bila davi zaslišana bivši uradnik mestne elektrarne v Karlovcu, Anton Stefanac in 24 letni mesarski pomočnik Pavel Marketić. Stefanac je obtožen, da je montiral peklenške stroje, ki naj bi pognali v zrak železniški most pri Martinovki. Stefanac zanika vsako krivdo, naročil je le pločevinaste škatlje za petarde, s katerimi naj bi se demonstriralo proti poklonitveni deputaciji. Obtoženec je skušal tudi razbremeniti Bernardiča, češ da ta ni imel niti pojma o tem, ker mu tudi ni bilo mogoče zaupati.

Marketiću očita obtožnica, da je sodeloval pri pripravah za usmrnitev gotovih

generalov in drugih visokih dostojanstvenikov. Obtoženec je v preiskavi močno obremenil Bernardiča in ga označil celo za kolovodjo tajne organizacije. Danes pa je prosil senatnega predsednika za dovoljenje, da sme prositi Bernardiča za odpuščanje, da ga je v stiski obdolžil raznih stvari. Sledilo je čitanje aktov iz preiskave, nakar je bila razprava za danes zaključena.

Sneg v Franciji

PARIZ, 8. maja. Že dva dni razsaja v nekaterih pokrajinah jugozapadne Francije veliko neurje. Po gornjih pokrajinah je zapadel tako debel sneg, da so ceste neprehodne. Sneg je zapadel celo v bližini Marseilla, kar je za sedanj letni čas tamkaj nekaj izrednega.

HUMANIK

**DOBER
POLETEN ČEVELJ**
RUMJAVA 240.-
ČRNA 215.-
PLATNENA 145.-
NAJ BOLJ SI IN VNDAR CENENI

in dali izseljeniškem uradu na razpolago občinski uradi. Naravno, da slika naše emigracije s tem še niti od daleč ni popolna.

Zanimivo je pri tem, da sporedno z izseljenjem naših ljudi opazujemo tekom zadnjega časa dotok neizučeni delavcev iz juga v naše kraje. Ti se pozimi vračajo zvečine domov, deloma pa gredo za rudarje v Trbovlje. Na drugi strani pa gredo zopet naši izučeni delavci, zlasti tudi obrtniki, profesionisti, služkinje, hotelsko osebje itd. na jug.

Statistika, ki jo je nedavno o slovenski emigraciji objavil tajnik Delavske zbornice, kaže, da je naša Slo-

venija v polnem pomenu besede zemlja, ki ljudi izvažajo. V letu 1870. do 1910 bi se bilo prebivalstvo ozemlja današnje dravske banovine brez izseljevanja povečalo za 318.000 oseb, dejanski pa je naraslo samo za 118 tisoč oseb, kar pomeni, da je znašala naša emigracija v teh letih 200 tisoč oseb. Zanimivo je, da se je število oseb, zaposlenih v poljedelstvu, v l. 1890. do 1910, znižalo za 58 tisoč. Po svetovni vojni je nastal preokret: emigracija je momentano zastala in vojne izgube so bile hitro nadomeščene. Če bi bilo pri tem ostalo, bi bile kmalu nastale katastrofalne posledice še večje brezposelnosti, nego jo imamo.

Vsi ti problemi nas silijo, da odtok in dotok prebivalstva reguliramo bolj sistematski, nego se je to godilo zdaj. Povečati moramo svojo pozornost za študij gospodarskih in socialnih prilik doma in med izseljenci. Skrbeti moramo za vzdrževanje kulturnih vezi naše emigracije s staro domovino. Predvsem pa moramo posvečati več pozornosti tudi notranji kolonizaciji, ki je pa bistveno v zvezi s končno rešitvo in ureditvo vprašanja agrarne reforme. Saj bi Prekmurje samo dalo mnogo manj sezonske in tudi ostale emigracije, ako bi tam agrarno vprašanje bilo že končno javno rešeno.

Razširjenje počitniške kolonije na Pohorju

LETOS GREDO NA POHORJE 4 SKUPINE PO 120 OTROK OD 4. DO 21. LETA, VSAKA PO MESEC DNI. — VELIKE REUREREDITVE IN IZPOLNITVE KOLONIJE.

Sinoči se je v društvenih prostorih, v šoli Cankarjeva 5, vršil II. redni občni zbor Društva za zdravstveno zaščito otrok in mladine pod vodstvom predsednice ge Maistrove. Iz poročil predsednice, tajnika in blagajnice ter gospodarskega poročila je bilo posneti, kako ogromno delo je društvo izvršilo tekom minulega leta ob sodelovanju in s podporo raznih činitelj in oseb: banske uprave, mestne občine, bivše obl. samouprave,

Autofot!

Zdravstvenega doma, Slov. ženskega društva, mnogih dobrotnikov. Gospodarica ga Balonova je bila deležna posebne zahvale s strani ge predsednice in občnega zbora za njeno neumorno »podpiranje treh oglov« pri društvenem delu. Blagajniško poročilo izkazuje za lansko poslovno leto ogromno vsoto Din 480.924,83 izdatkov, skoro izključno za investicije v pohorsko kolonijo. Pravila društva so se v nekaterih točkah spremenila. Predvsem se je delokrog raztegnil z ozemlja bivše mariborske oblasti na celo dravsko banovino. Število odborov se je pomnožilo od 6 na 12. V novi odbor so izvoljeni: ga Maistrova kot predsednica in g. dr. Marinič kot njen namestnik; g. Slavoj Dimnik kot tajnik in g. Vlad. Biček kot namestnik; ga Pinterjeva kot blagajnica, g. ravni. Boltavzar kot namestnik; ga Balonova kot gospodarica; g. šol. upr. Sodovnik kot namestnik; v odbor pa gg. dr. Hacin, Grčar, dr. Kac, inž. Černe; gospe Majcenova, Lipoldova, Kožuhova, gdčna Bračičeva, gg. dr. Rebernik, dr. Jagodič, dr. Vitovec. Eno mesto se je rezerviralo za Slov. Bistrico. Pregledniki so gospe Lenkovičeva in Poljančeva ter g. Kenda. Na predlog g. inž. Černeta se je sklenilo, najprej izgraditi vodovod. Prva skupina februarja bo šla na Pohorje že 1. junija.

Zanimanje staršev za počitniško kolonijo pri Sv. Martinu na Pohorju je — kakor smo čuli iz poročil na občnem zboru — že zelo veliko in je verjetno, da bo pripravljene za kolonijo veliko več mladine, nego je bo mogla kolonija letos sprejeti. Zato je važno, da se široka javnost še veliko bolj seznanj z bistvom kolonije in z nje ogromnim pomenom. Za našo mladino, ter da i korporacije i posamezniki še v veliko večji meri podprejo tako moralno kakor zlasti tudi materialno to akcijo, ki je i s socialnega i zdravstvenega vidika eminentne važnosti.

Kako smo že lani poročali, je gori imenovano društvo s vsoto, ki jo je kot sklad za otroško bolnico nabralo in društvu poklonilo Slov. žensko društvo, v iznosu Din 263.780, lani 1. junija kupilo v Sv. Martinu na Pohorju posestvo in ga preuredilo v stalno počitniško kolonijo za slabotno mladino iz širokih slojev naroda. Že lani je bila predelana stara kmečka hiša v lepo poslopje, postavljena pa je bila tudi zložljiva baraka, ki jo je prispevala bivša oblastna samouprava, dalje posebna jedilna lopa in svet okrog hiše je bil aplaniran. Že lani je bilo na Pohorju 120 otrok po mesec dni. Prve izkušnje so pokazale, da je dobro urejeni počitniški koloniji potrebno predvsem dobro urejeno gospodarstvo. Zato je odbor takoj po končani seziji pričel z novimi adaptacijami in zgradbami: postavilo se je novo gospodarsko poslopje za deset glav živine, stanovanje za oskrbnika, klet, ledenica in pralnica, letos spomlad se je uredil zelenjadni vrt, nasadilo se je krog 200 sadnih dreves, okolica poslopja se je okrasila s cve-

Autofot!

ličnim vrtnim in lepotečnim grmičevjem, s planiranjem sveta okrog stavb se je nadaljevalo. Zanemarjeni travniki so se očistili, za njih namakanje je bila speljana voda, njive so se posadile in posejale s krompirjem, ovšom in deteljo. Iz zanemarijenega gozda se je izčistila navlaka in nanovo se je posadilo krog 12.000 gozdnih dreves, ki jih je poklonila banska uprava.

Higijski zavod v Ljubljani je za letoš prispeval dve novi baraki, banska uprava je potom Dečjega doma v Mariboru prispevala postelje, posteljno in drugo opremo za 25 postelj. Tudi Zdravstveni dom v Celju je zagotovil 25 kompletno opremljenih postelj ter kuhinjsko posodo. Danes je na koloniji nad sto opremljenih postelj. S podporo bivše oblastne samouprave so se uredile higijenične greznice. Za izpopolnitev kolonije je dala bivša oblastna samouprava podpore v iznosu 55.000 Din. Tudi mestna občina mariborska gre odborom hvala vredno na roko in je v novi proračun postavila 50 tisoč dinarjev redne in izstotoliko izredne podpore. Z vsemi temi podporami in s prispevki posameznikov se je premoženje društva v pohorski koloniji dvignilo že na vrednost preko 700 tisoč dinarjev.

Seveda pa bo treba še mnogo izpopolnjevanja: potreben je predvsem vodovod, potrebne so kopalnice in higijenično solnčno kopalnice, potrebna je še nova velika zgradba za celoletno oziroma trajno vzdrževanje otrok, potrebna je električna razsvetljava itd.

Društveni odbor dela z veseljem in idealizmom. Da bo vzdržal pod težkim bremenom vedno novih skrbi in novega dela, potrebuje moralno in materialno oporo v oblastih, korporacijah, organizacijah in posameznikih. Komurkoli je zdravje naše mladine pri srcu, naj pomaga. Naša mladinska kolonija na Pohorju se mora tekom časa razširiti tako, da bodo lahko tam iskali razvedrila in zdravja letno tisoči in tisoči naše mladine.

Mariborsko gledališče

Petek, 9. maja. Zaprt.

Sobota, 10. maja ob 20. uri »Rigoletto«. Gostovanje ge Tinke Wesel-Polla. Navadne operne cene. Kuponi. Zadnjič.

Nedelja, 11. maja ob 16. uri »Materinski dan«. Prireditev slovenskega ženskega društva. — Zvečer ob 20. uri »Caričine Amazonke« pri nižanih cenah. Kuponi.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 12. maja ob 20. uri »Caričine Amazonke«. Gostovanje Mariborčanov.

Poslednje gostovanje ge Tinke Wesel-Polla v »Rigolettu«. V soboto, 10. tm. gostuje slavna koloraturna pevka gospa Tinka Wesel-Polla poslednjič v Verdijevi operi »Rigoletto«. Pri tej predstavi, ki bo obenem zadnja uprizoritev tega dela, gostujeta še bivša člana marib. opere ga Vida Kovičeva in g. F. Neraič. Veljajo navadne operne cene ter kuponi in se bo vršila predstava le v primeru, če bo gledališče zadostno razprodano.

Iz gledališča. Koncert zagrebškega vokalnega kvinteta, ki je bil napovedan za soboto, 10. tm. odpade radi obolevnosti basista. Namesto tega se je posrečilo upravi pridobiti slavno koloraturo go Wesel-Pollo še za poslednje gostovanje v »Rigolettu«. — V kratkem se bo vršila krstna predstava najnovejše drame priznanega slovenskega dramatika dr. Alojzija Kraigherja »Na fronti sestre Žive«, ki jo režira g. J. Kovič.

Otvoritev planinskega zavetišča pri Sv. Pankraciju

na Kozjaku bo v nedeljo, 11. tm. skupno z žeganjem. Vabljeni so vsi prijatelji planinstva in obmejnega dela. Odhod iz Maribora z vlakom ob 5,25 zjutraj do postaje Brezno-Ribnica.

Mariborski in dnevni drobiž

Zdravstveni dom v novih prostorih. Mariborski Zdravstveni dom se je tekom minulih tednov iz svojih prejšnjih prostorov v Obl. stanovanjski hiši preselil v svoje nove prostore v dvoriščnem traktu, prizidanem za oblastnim dvorcem. Tam je sedaj v pritličju poleg stanovanja za hišnika in še enega dežji dispanzer in pride tja pozneje še tudi mlečna kuhinja s hladilnico; prvo nadstropje je rezervirano za stanico za dojenčke, ki bo imela 25 postelj; v drugem nadstropju je na desno šolska poliklinika, za katero se bo v kratkem nabavil še posebni inventar za splošni in zobozdravniški ambulatorij, na levo pa je serobakteriološki oddelek. Glede natančne organizacije Zdravstvenega doma se bo vršil v torek še sestanek, kateremu bo prisostvoval tudi ravnatelj Higijenskega doma v Ljubljani g. dr. Pirč. —

Nekaj pripomb k prireditvi glash. šole Glasbene Matice v Mariboru.

Preteklo bo že skoro teden dni po javni produkciji glash. šole, a nisem še v nobenem listu zasledil kake pripombe, a vendar so vsi pričakovali, da kdo Mariborčane stresa iz dremavice. Prireditev je torej minila, nudila je mnogo več nego je bilo od gojencev pričakovati, solisti so prejeli cvetlice, obiskovalci so imeli res umetniški užitek, le mladina ni imela razen ogromnega truda, ki ga je morala nesebično vložiti v delo, — ničesar, niti zadoščenja prilično dobro zasledene dvorane. Na predvečer da, a to ni plus mariborske gospode, če je ta večer dijaštvo s skromnimi dinarčki napolnilo pri generalki Unionsko dvorano. Res je, da so bili nekateri nezadovoljni s previsokimi cenami, ki za domače koncerte niso primerne in upravičene, dalje, da so se sedeži brez potrebe razširili v dvorani še pod galerijo; res je tudi, da je beogradska opereta ves teden vabila v gledališče in za predstave podvoprečne kakovosti kasirala nadvoprečne cene, tako, da bi bil sobotni večer brez posebne škode lahko izostal. Bodi temu kakoržekoli: pri »Mrtvaškem ženinu« je bila dvorana porazno prazna, več sodelujočih na odru kakor v dvorani poslušalcev. Tega omalovaževanja si mladina ni zaslužila. Kje so bili ta večer vsi razni predsedniki, voditelji in odličniki naroda, ki so jim ob vsaki priliki usta polna sladkih besed o naši zlati mladži, kje naši pridobitni krogi, katerim naši študenti in njih reditelji nosijo lepe denarce? K pridobitnikom spadajo naši Nemci, ki žive vsi brez izjeme od našega naroda. Smeli bi torej pričakovati od njih, da nam vrnejo vsaj odstotek tega, kar nam poberejo, da posečajo naše kulturne prireditve, če se že 11 let ostentativno upirajo našim nacionalnim! Za onega, ki za nas nič ne žrtvuje, moramo tudi mi zapreti naše denarnice. V tem oziru moramo postati samozavestnejši, ponosnejši in odločnejši, tako kakor so bili naši pred vojno v Gorici napram Italijanom. Na nemški kulturni bojkot mora nujno slediti naš gospodarski. Videli bomo, kdo bo prej odnehal... Samaritanski tečaj Rdečega križa v Pobrežju.

Kakor smo nedavno poročali, je prirejal krajevni odbor Rdečega križa v Pobrežju z odobrenjem glavnega odbora v Beogradu samaritanski tečaj, ki ga je vodil g. dr. Sekula iz Maribora. V nedeljo, dne 27. aprila, se je tečaj končal z zaključnim izpitom. K izpitu se je prijavilo 18 slušateljev tečaja, ki so vsi s pravimi dobrimi uspehom položili izpit. Izpitu so prisostvovali med drugimi tudi zastopnik srezkega načelnika Maribor desni breg, g. dr. Vrečer, šolski upravitelj g. Klemenčič in župan občine Pobrežje g. Stržina. Po izpitu sta imela prva dva gospoda kratek nagovor na navzoče. Prvi je povdarial važnost in pomen takih tečajev ter je izražal željo, da bi se isti prirejali osobito na deželi, kjer ni radi oddaljenosti takoj zdravniške pomoči na razpolago, drugi pa se je predvsem zahvaljeval gospodu predavatelju za njegovo požrtvovalnost. Pri tej priliki je podaril g. št. Renčelj Rdečemu križu znesek 100 Din. g. Ant. Požar pa dragoceeno palmo. Obema dobrotnikoma se krajevni odbor najtopleje zahvaljuje.

Smrtna kosa.

V Cvetlični ulici 8 je sinoči umrl 57letni postrešček Ivan Soko. Blag mu spomin. Žalujočim naše sožalje!

Autofot?

Srezki odbor Narodne Odbrane v Mariboru

uraduje vsak ponedeljek, torek in petek od 6.—7. zvečer v lokalu Sokolske župe v Narodnem domu.

Nalezljive bolezni v Mariboru.

V tednu od 1. do 7. maja je bilo mariborskemu mestnemu fizikatu prijavičeno 6 slučajev obolevosti na nalezljivih boleznih v mariborskem mestnem okolišu in sicer 4 primeri škrlatinke in 2 šena.

Koncert v mestnem parku

bo v nedeljo od 11.—12. ure. Svirala bo vojaška godba.

Za pogorelce v Zaluži

je izročil naši upravi g. Franjo Bureš vrečo raznih potrebščin. Iskrena hvala!

Ljudska univerza v Mariboru.

Opozarjamo na dve interesantni predavanji g. prof. Šesta, režiserja ljubljanske drame, ki jih bo imel o pravilnem obnašanju doma in v družbi. Po vseh večjih mestih širom Slovenije je predaval g. profesor z velikim uspehom o tej važni temi — dokaz, da v mlajši generaciji ni izumrl smisel za estetsko stran uravnovanja človeških medsebojnih razmer. On ne bo le našteval pravila lepega vedenja, temveč bo dajal tudi odgovor na zakaj in kako. Prvo predavanje je v ponedeljek 12. maja ob 8. zvečer.

Sv. Anton v Slov. goricah.

Dne 4. maja je naše mlado sokolsko društvo priredilo prvi telovadni nastop, pri katerem so sodelovala sokolska društva iz Maribora, Sv. Lenarta, Sv. Jurija ob Ščavnici ter sokolski odsek Sv. Trojica in sokolski četi Sv. Benedikt in Rupert. Številni navzoči domačini in gosti iz vseh sosednih mest, trgov in vas so pri nastopih izkazovali priznanje za točno izvedbo telovadnih vaj. Prireditev je bila sijajna manifestacija sokolske ideje, saj je tisočglava množica z napetostjo sledila točkam sporeda in se po sporedi še dolgo v noč v veselem razpoloženju zadržala na telovadnem prostoru. Čutimo torej prijetno dolžnost, da se tem potom zahvalimo vsem, ki so pripomogli, da je prireditev ne le v moralnem, ampak tudi v gmotnem oziru tako sijajno uspela. Posebno zahvalo pa izrekamo Ptujčanom, ki so s krasnimi darovi društvu pripomogli k še lepšemu uspehu.

Ledeni možje na pohodu.

Ledeni svetniki Pankracij, Servacij in Bonifacij, katerim sledi »objokana« Zofija, so na pohodu... To se čuti že po znatno nižani temperaturi in po prav aprilskem vremenu zadnjih dni. Doba ledenih mož, ki igrajo med našim ljudstvom veliko vlogo, se odvarja že v nedeljo. Ako bodo toliko »dosledni«, kakor onih 40 mučenikov, potem se nam ni treba bati presenečenj, ako pa bodo tako »disciplinirani« kakor lani, bo treba v omaro posuknjiti in pravočasno pregledati podplata. Nekateri skleptiki celo prorokujejo sneg...

Nezgodna starčka na cesti.

Včeraj se je na cesti v Fali 71letni zasebnik Leopold Skrivanek pri padcu na desnem stegnu tako ranil, da so ga morali z reševalnim avtom prepeljati v bolnico.

Materinski dan.

Spomin svojim materam bomo proslavili s tem, da se bomo udeležili materinske proslave, ki se bo vršila v nedeljo, dne 11. maja ob 16. uri v mestnem gledališču v prid fonda za podporo revnih mater in v prid morske počitniške kolonije. Strokovna učiteljica Jela Levstik nas bo povedla s svojimi učenkami v raj materine ljubezni.

Preljubi Pankracij, kako si ti fest, na mej slovenski ostal si nam zvest! Preljubi Pankracij, ledeni ti mož, na žeznanje svoje povabil nas boš. Do Brezna gre vlak — a peš na Kozjak čez Remšnik v planino položno navzgor nas vodi skoz hoste nit rdečih markacij, kjer Dom je planijski, Pankracijev dvor: pozdravljen, proslavljen preljubi Pankracij! S. P. D. že Kozjak, že Kubansko osvaja! v nedeljo »Pankraško« enajstega maja!

Autofot?

Nenavadna človeška hrana

SPECIJALITETE RAZNIH LJUDSTEV. — KRUH IZ LUBADA IN ILOVIH CE. — KOBILICE, MURNI, TERMITI, HROŠČI, GLISTE IN DRUGE »UŽITNE« ŽIVALCE.

Pri nas v Evropi je nekako ostro določeno, kaj je in kaj ni užitno, čeprav nekateri n. pr. ne jedo žab, poljev, rakov itd., med tem ko so drugim največja slaščica. Po tujem svetu pa uživajo ljudje razno hrano, ob kateri bi se nam želodec obrnil. Pa tudi še v Evropi imajo ponekod posebne specialitete. Tako n. pr. pečejo Norvežani iz fino zdrobljene jelkine skorje in moke posebne vrste kisel, a zelo redilen kruh. Prebivalci polotoka Kola mešajo med testo belo ilovico in jo jedo. Ta običaj je v ekvatorialnih pokrajinah splošno znan. Arabcem je pa n. pr. velika slaščica iz posušeni in stolčeni kobilice prirejena potjca. Kobilice so v Afriki sploh zelo važna ljudska hrana in po njih se ravna tudi cene drugih živil. Tuareg na severu povzije za kosilo do 300 kobilic, katerim prej odtrže glavo, perutnice in noge. Na jugu Afrike pa nabirajo Buri kobilice kar v vreče, jih prekadijo in napravijo iz njih nekake žgance, mažejo jih pa tudi na kruh in jedo kot pri nas marmelado. Kobilice pa jedo tudi na Kitajskem in celo v Rusiji in Romuniji. Posebno radi jih tu prirejajo na juhi, ki je baje boljša kot goveja.

Poleg kobilic so zelo priljubljene tudi cikade, murni. Ličinke in samice so jedli že stari Grki, severno-ameriškim Indijancem so pa še dandanes najslajša jed. V Afriki, Indiji in Južni Ameriki so važna ljudska hrana termiti, neka vrsta mravelj. Napravljajo jih kot omelete, mažejo z njimi kruh ali pa polnijo z njimi pastete. Celo Evropci jih jedo. Avstralski črnci jih pa nima rad, pač pa je prst njihovih mravljišč, prepojeno z njihovimi odpadki in neko kobo. Sicer pa tudi prave mravlje niso zavržene, vsaj v Južni Ameriki ne. Tam živi neka vrsta mravelj v velikih množinah in Indijanci ob reki Amazoni jih strastno love in jedo, sirove ali pa pražene. V Braziliji jih prodajajo kar v škatljah in lahko jih kupimo tudi na vsakem živilskem trgu. Neko drugo vrsto mravelj, ki so zelo napihnjene in polne medu, jedo tudi Mehikanci in jim je prava specialiteta.

Prav priljubljene so pa naposled tudi gosence. Na Kitajskem kosilo ni kosilo, če ni na mizi goste pisane gosenične juhe, okusne so pa tudi ličinke

sviloprejke. Boljši sloji jih jedo v juhi ali pa jih pomešajo z rumenjakom ali spečejo v masti, revni Kitajci jih pa popopra, osoli in okisa. Tudi Avstralec ima gosenice rad, in sicer tem rajši, čim večje in debelejšje so. Avstralec jedo tudi debele nočne metulje; pravijo, da je v njih neko olje, dišeče po orehih. Enak okus ima tudi južni Afrikanec, naposled so pa gosenice in metulji jed tudi za Indijce, Madagaskarce in Mehikance. Pa ne le ličinke in gosenice, tudi hrošči so priljubljeni, posebno priljubljena pa je ličinka nekega indijskega hrošča, ki jo umetno redijo in potem spečejo v masti kot klobasico. Najbolj zanimivo pa je, da te ličinke jedo radi tudi Evropci in je kot specialiteta zašla tudi že v Pariz in London.

Hotentoti in Kafri v Afriki so posebni ljubitelji nekega pajka; jedo ga rajši kakor kokosove orehe. Na Novi Kaledoniji pražijo dolge pajke za južno, pravijo pa, da jih v začetku želodec tišči. Humboldt pripoveduje, da je videl indijanske otroke, kako so lovili neke velike stonoge in jih kar žive jedli. Na otoku Cejlonu jedo kar cele pesti divjih čebel in čmrljev, črnci jih pa imajo tako radi, da se zaradi njih stepejo. Patagonci in drugi prebivalci otokov na Pacifiku jedo uši; kar žive. Seveda pa lovijo ponekod tudi muhe in delajo iz njih kruh ali pa jih skuhaajo na juhi. Tako ob jezeru Njasa v Afriki ali pa ob jezerih v Nevadi v Severni Ameriki kjer se pojavijo muhe in njihove ličinke v milijonskih rojih. V Mehiki nabirajo celo jajca dveh velikih vodnih stenic in delajo iz njih omelete in druge take slaščice.

Naposled je pa treba omeniti, da so tudi črvi in gliste hrana raznim primitivnim ljudstvom. Domačini krog Porta Adelaide v Avstraliji živijo skoraj samo od črvov, glist in drugih takih mehkužcev, govejega mesa pa ne marajo. V Birmi redijo deževnike (gliste) v mleku, da postanejo debeli kot makaroni, na kar jih spečejo v sirovem maslu. Še več pa je malih morskih živalic, katere ljudje uživajo, nekatere se jedo celo tudi pri nas, tako n. pr. morski ježki in druge. Kitajci jedo tudi meduze in trepange. Mi Evropci se pa zadovoljimo le z žabami, raki, polži in školikami.

Eskimska plemena

ESKIMI IN NJHOVA DOMOVINA. — POEDINA PLEMENA. — IZVOR IN POMEN ESKIMOV.

Med severnimi ljudstvi so Eskimi najbolj razširjen narod, čeprav njihovo število ni veliko. Po rasi se približujejo Mongolom, so majhne rasti a izredno žilavi in odporni. Najčudovitejšje pri tem ljudstvu pa je to, da so si njihovi dialekti tako podobni, da se brez težav medsebojno razumejo, čeprav prebivajo skoraj po vseh celinah krog in krog severnega tečaja in so tedaj tako silno ločeni, da brez ladij ne morejo drug do drugega. Njihova kultura je seveda primitivna, še nižja kakor pri Samojedih. Tudi oni ne poznajo pisave in knjig, pač pa imajo hiše ali stalne šotore. Prve si napravijo iz ledu, druge pa iz kož ubitih živali. Po poklicu so bolj lovci kot živinorejci, o poljedelstvu pri njih pa absolutno ni govora.

Eskime delimo v pet rodov ali plemen. Prvi so Grenlandci; na vzhodni obali jih je kakšnih 5000, na zahodni pa krog 10.000. To majhno število je popolnoma razumljivo, če pomislimo, da je značaj njihove zemlje tak, da gostejše obljudenosti že zaradi prehrane ne dovoljuje. Koliko prostora porabi že en sam severni jelen, da se more napasti in koliko teh živali je treba, da vzdrže eno samo rodbino! Razen tega je pa tudi lovska divjačina na severu precej redka. Tu so Eskimi podaniki kraljevine Danske, katere last je Grenlandija, vendar pa jih to podaništvo dosti ne teži, ker se beli gosodarji prikažejo tja zelo poredkoma.

Stalnega prometa med Grenlandijo in Dansko ter sploh Evropo ni.

Drugi del so osrednji Eskimi, ki prebivajo po polarnih otokih, polotokih in deloma tudi najsevernejših celinskih obrežjih Severne Amerike. Največ jih je na Baffinovi deželi, 10.000 do 15.000. Najnovejšje vesti pa poročajo sedaj tudi še o novih rodovih, ki žive v notranosti te dežele, ki še ni bila preiskana, zato je verjetno, da je število Eskimov tu še večje, celo znatno večje. Tretja, labradorska skupina, šteje tudi krog 15.000 duš. Četrta skupina stanuje pa ob dolejnem otoku reke Mackenzie in zahodno od tod. Število tega plemena ni natanko znano, zdi pa se, da presega ono na Baffinovi deželi. Po mnenju raziskovalcev in deloma tudi po pripovedkah Eskimov samih, je to ozemlje sploh prvotna stara domovina vsega naroda. Od tu se je v pradavnih časih razšel po vseh otokih in celinah krog severnega pola. Natanko in definitivno pa to še ni ugotovljeno.

Peto plemo, najmočnejše in gospodarstvo najbolj oblagodarjeno tvori 13 do 15 alaskanskih rodov, ki štejejo krog 24.000 duš. Na razpolago jim je bogato živalstvo Beringovega morja, zakladi rib v rekah in pa les gozdov v notranosti. K tej skupini pa spadajo naposled tudi oni Eskimi na otoku sv. Lavrencija, na Diomedovih otokih in pa oni ob azijski obali, Azijski Eskimi se imenujejo (sami sebe) Jute, ljudi; največ jih je na rtiču Čukskoj, 5 vasi.

HUMANIK

PLATNENE D78

NAJBOLJŠI IN VENDAR CENENI

Eskimi žive tedaj od Evrope preko Amerike do Sibirije v Aziji in so znanstvenikom napravili baš zaradi tega že več preglavic. Kako so se razšli tako na široko, ko vendar ne poznajo morske plovbe? Najverjetnejše je še, da so se pri prehodu iz ene celine na drugo posluževali poti preko zamrznjenega morja. Znano pa tudi ni, kako so nastali in kdaj so se tam naselili. Morebiti so prav oni potomci nekdanjih prebivalcev polarnega sveta, ki je z nastopom ledene dobe propadel in se pokril z večnim ledom in snegom?

Nekateri znanstveniki so pa še drugega mnenja in pripisujejo eskimom mnogo večji pomen. Ti trdijo namreč, da so Eskimi nastali iz azijskih Mongolov, ki so kakorkoli zašli k severnemu tečaju. En njihov del je po prehodu Beringovega morja ostal na Alaski in se potem razširil krog tečaja, drugi pa je odšel po Ameriki proti jugu in postal prednik današnjih Indijancev v Severni in v Južni Ameriki. Seveda pa je to bolj osamljeno mnenje poedincev, ki doslej še ni bilo dovolj podprto in splošno znanstveno priznано.

Od ribiške vasi do velikega bogastva

Monte Carlo spada med ona evropska mesta, ki so dejanski svetovno znana in so si pridobila svetoven sloves. Približno pred 60. leti pa je bil Monte Carlo še majhna, neznatna vas.

Okrug l. 1870 so imeli monaški knezi samo par ribiških podanikov, ki so se ob skalnatem obrežju borno preživljali z delom svojih rok. Ob francoski rivijeri je bilo sicer že nekaj danes tako znamenitih kopališč, toda do Monaca je le redkokdaj dospel kak tujec, dočim železnice sploh ni bilo. Ceste so bile v skrajno zanemarjenem stanju. Revno prebivalstvo sploh še ni imelo pojma o tujem prometu. V tih samoti je ležala mala kneževina ob obali Sredozemskega morja.

Tu je prišel Francois Blanc, ki je poprej že v kopališču Homburgu ustanovil igralnico, z načrtom, da se ustanovi podobna igralnica tudi v Monacu. Sicer so ruleto tedaj že poznali, vendar pa ta igra še ni imela dovolj privlačne moči. Francois Blanc je imel dober nos. Izbral si je za svoj načrt nedvomno najprimernejši kraj. Šel je takoj k tedanjemu monaškemu knezu Karlu III. in mu predlagal, da naj se ustanovi v Monacu igralna banka. Knezova blagajna je bila sicer prazna, toda Blanc je izjavil, da je za polnitev koncesije za igralnico takoj pripravljen plačati knezu za tedanje razmere naravnost ogromno vsoto 1.700.000 frankov. Kupčija je bila knezu zelo dobrodošla, Blanc je res dobil takoj koncesijo. Bil je bogat človek in zelo širokopotezen. Skoro vsa mala kneževina je postala njegova last. Čim se je zvedelo, da bo v Monacu ustanovljena igralnica velikega obsega, so se bogataši kar začeli trgati za razna tamkajšnja zemljišča in posestva. Kako dobro je znal Blanc

gospodariti, je najbolj razvidno pač iz dejstva, da je ob svoji smrti zapustil svoji vdovi za evropske razmere naravnost kolosalno premoženje v znesku 60 milijonov frankov.

Odkar je bila v Monacu ustanovljena igralna banka, od tedaj so monaški knezi pravzaprav le še po imenu gospodarji te male dežele. Pravi gospodar je vsakokratni lastnik igralnice, ki prinaša deželni veliko blagostanje. Kneževina Monaco je nedvomno edina dežela na svetu, kjer državljani ne plačujejo sploh nobenih davkov. Vsi izdatki se namreč krijejo iz dohodkov igralne banke.

Avtomobilska nesreča filmskega komika Pata.

Iz Kodanja poročajo, da se je 5. tm. zvečer filmski igralec Skenström, splošno znan pod imenom Pat, težko ponesrečil. Ko se je peljal z neke zabave skupno s svojo hčerko domu, je avto-taksi, v katerem se je vozil, udaril z vso silo v gasilski avto. Pat je težko ranjen na obeh očesih, hčerka ima samo lažje poškodbe.

Mednarodni kongres za zaščito upnikov se bo ob priliki proslave 60letnega obstoja Društva kreditorjev vršil od 31. tm. do 3. jun. na Dunaju. Razprave kongresa bodo posvečene predvsem krepitvi sigurnosti kreditnega prometa potom zakonodaje na mednarodni podlagi ter potom zadevnih mednarodnih pogodb.

300 milijonov Kč za stanovanjske hiše! Mestna občina v Pragi je v svoj desetletni finančni program za omiljenje stanovanjske bede vnesla tudi 300 milijonov Kč za dobo od 1930 do 1939 za zgradbe novih stanovanjskih hiš, torej letno 30 milijonov Kč.

Svetovna razstava v Chicagu v l. 1933.

Predsednik Zedinjenih držav Hoover je dal inicijativo za veliko svetovno razstavo v Chicagu l. 1933. Pričele so se že priprave in vlade vseh držav sveta so že dobile vabila na udeležbo.

Sport

SK Železničar, tenisekcija.

V soboto, dne 10. tm. ob 20. uri bo v restavraciji v Narodnem domu važen sestanek v svrhu končnoveljavne določitve igralnih ur. Prosim za polnoštevilno udeležbo! — Načelnik sekcije.

Sodniška sekcija, službeno.

Nedeljske tekme sodijo: SK Donawitz: SK Železničar ob 16.30 g. Bizjak, SK Ptuj: SK Čakovec v Ptujju g. Frankl, SK Železničar: SK Mura v Murški Soboti g. Fišer. Načelnik.

SK Železničar, lahkoatletski odsek.

Vsi lahkoatleti in tudi interesenti lahkoatletike se pozivajo, da pridejo v soboto, dne 10. tm. ob 16. uri na igrišče. Načelnik.

Gradjanski 1911 razpuščen.

Zagrebska policija je na pritožbo I. Hrv. SK Gradjanskega razpustila novo ustanovljeni klub Gradjanski 1911.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

89

L.

Lukrecijino maščevanje.

Drugo dopoldne so poklicali Ragastensa h knezu Manfredi. Knez je stanoval v palači Alma. Kakor hitro je prišel, že so vedli viteza h knezu, ki je govoril z grofom Alma.

»Pridite bliže, gospod,« je dejal Manfredi, ko je stopil vitez v njegovo sobano. »Pridite bliže, da vam čestitam nekoliko bolje, nego je bilo včeraj mogoče...«

»Rešili ste nas vse,« je dodal grof Alma.

»Visokost... knez,« je dejal Ragastens, »boril sem se samo, kakor veleva vojaku dolžnost...«

»Nikakor ne,« je rekel Manfredi živahno. »Borili ste se kakor izkušen poveljnik. Vi edini ste videli šibko točko. In vaš viharni naskok je vredno zaključil včerajšnji dan... Brez vas, sinko moj, bi bila stala Cezarjeva armada že davi pred mestnimi vrati...«

Ragastens se je naklonil.

»Mislili smo,« je povzel nato grof Alma, »da bi vam ponudili nagrado, vredno sijajnega dejanja, ki ste ga izvršili.«

Ragastens je za hip zaprl oči, misleč si, da mu je najlepša nagrada to, da ga je Primavera videla na bojišču. Nato se je vzravnal.

»Vaša Svetlost,« je dejal, »z laskavimi besedami, ki jih slišim, sem poplakan nad svojo zaslugi...«

Toda knez Manfredi je mahnil z roko. Lakaj je odprl velika dvokrilna vrata, in zdaj je vstopilo kakih trideset gospodov, poveljnikov zavezniške armade. Nedvomno že prej obveščeni o ceremoniji, ki se je imela vršiti, so se molče razvrstili za grofom Alma in knezom Manfredi.

Ragastens je z začudenjem gledal vse te priprave. Nenadoma pa je stopil knez Manfredi proti njemu. In snel si je krasno ovratnico, ki jo je nosil okrog vratu.

Ta ovratnica, sestavljena iz zlatih medalj, zvezanih med seboj z lahki verižicami, posutimi z briljanti, se je končavala v nekakšno zvezdo, okrašeno z dragocnimi rubini. Bila je znamenje viteškega reda Junakov, najvišje odlikovanje, ustanovljeno od prvih vladarjev iz rodbine Alma že pred davnimi stoletji, odlikovanje, ki je zavzemalo eno izmed najodličnejših mest med vsemi redovi, karšne je ustanovljala večina laških knezov in baronov.

Stevilo vitezov reda Junakov ni smelo biti nikdar večje kakor šestdeset. Nekateri vladarji, med njimi vojvoda Beneški in vojvoda Ferrarski, so bili ponosni na to, da so ob velikih slovesnostih lahko nosili rubinasto zvezdo. V grofiji montefortski sta imela to odlikovanje samo knez Manfredi, grof Alma in nekaj redkih izvoljencev izmed visokega plemstva.

Ko si je knez Manfredi snel svojo ovratnico izza vratu, jo je pokazal Ragastensu.

»Poglejte!« je dejal z resnobnim glasom.

»Knez,« je dejal Ragastens in prebledel, »takšno odlikovanje... pa meni!...«

»Na kolena!« je prijazno ponovil Manfredi.

Zdaj je Ragastens ubogal. Nagnil je koleno. Knez Manfredi se je sklonil čezenj ter mu položil ovratnico okrog vratu. Nato je potegnil svoj meč ter se z njim trikrat plosko dotaknil vitezove rame, rekoč:

»Bodi hraber. Bodi zvest. Bodi čist. V svojih mi-

slih in v svojih dejanjih bodi vreden reda Junakov, čigar vitez si odslej.«

Vsi navzoči so odobravaje ploskali z rokami. Ko je Ragastens vstal, sta ga objela knez Manfredi in grof Alma, ki sta med vsemi navzočimi edina nosila isto odlikovanje.

Nato so mu čestitali ostali gospodje; in zapazil je nekaj čudnega, kar ga je osrečevalo nemara še bolj kakor odlikovanje samo: v nobenem očesu, kolikor se jih je upiralo vanj, se ni svetila niti iskrica nevoščljivosti, da bi motila harmonijo splošne presrečnosti, ki ga je obdajala. Zamišljeno si je ponavljal slovesne besede, s katerimi ga je bil knez Manfredi posvetil za viteza-junaka:

»Bodi hraber... Bodi zvest... Bodi čist...«

Na večer tistega dne, ko je že prihajala noč, se je knez Manfredi izprehajal po prostranem, samotnem parku grofovske palače ter spremljal kneginjo Beatrice. Zvest svoji dani obljubi, ni rekel knez Primaveri niti besede, s katero bi jo bil spominjal, da je njen soprog. Nato, ko je postal zrak hladnejši, jo je vprašal:

»Ali se hočete vrniti, dete moje?«

»Ne še, knez,« je odgovorila ona. »Saj veste, da je moja stara kaprica, to večerno sanjanje v parku... Imam ga menda od matere, ki me je tolikokrat in tako rada vodila v lepih noletnih nočeh po teh drevoredih, polnih sence... Uboga mati!« je dodala z vzdihljajem.

»Plemenita žena je bila,« je dodal knez. »Čista in zvesta — z eno besedo, ženska iz herojskih časov. Naša sodobna pokolenja nudijo našemu občudovanju le redkoma take zglede modrosti in kreposti, kakor ga je nudila grofica Onorata...«

Primavera je vzdihljala. Z boleščjo se je spomnila tistega grdega priznanja svoje umirajoče matere... Nato so se njene misli obrnile k nepoznani sestri, katero ji je grofica Onorata velela iskati, najti in ljubiti... Zavzdihnila je iz dna svojih prs...

»Ubogo dete!« je dejal knez resnobno. »Gotovo se vam bode mučni spomini... Toda mislite si vsaj tudi to, da bomo storili vse, kar je v naših močeh, da maščujemo smrt vaše matere!...«

»Da, knez, priznavam, moje misli se nocoj obračajo k njej, ki je ni več med nami, in srce mi je polno bridkosti, če se spominjam nežnosti, s katero me je obdajala... Temne slutnje mi pretresajo dušo, a ne vem, kaj mi prorokujejo...«

»Pustite te žalne misli, dete moje,« je vzkliknil Manfredi nemirno. »Verjemite mi, boljše je za vas, da se vrnete v palačo... Vaš duh je razburjen vsled resnih dogodkov današnjega dne in vsled drugih, ki se obetajo, in zato potrebujete počitka...«

»Ne, knez,« je dejala ona. »Narobe, pravo olajšanje mi je, da se izprehalim po teh nasadih, ki jih je ona ljubila, kakor da bi jo hotela zopet najti... Zdi se mi, kakor da bi jo morala srečati za onimle ovinkom drevoreda...«

V istem hipu in na istem ovinku drevoreda, ki ga je Primavera pokazala s prstom, se je prikazala človeška senca, ki pa je mahoma izginila. Niti Primavera, niti knez je nista zapazila.

»Toda yti!« je živahno povzela mlada kneginja, »vam je pred vsemi drugimi treba počitka...«

Knez je zavzdihnil. Razumel je Beatrice, da se ji hoče samote.

»Torej vas nuščam samo,« je dejal brez vidne žalosti. »Toda verjemite mi in prenodite si žalost, ki vas zalezuje... Lahko noč torej, dete moje...«

Primavera mu je ponudila čelo, kakor zdaj vsak večer. Starec jo je očetovsko poljubil nanj; nato je

odšel, z vzdihljajem, ki ga Primavera ni slišala.

Knez Manfredi je sklonjene glave počasi stopal proti palači po drevoredih, ki jih je bil pravkar prehodil z Beatrice. Naenkrat pa je začul glas, ki mu je vrogljivo šepnil v uho:

»Dober večer, knez Manfredi!«

Ozrl se je in videl žensko s krinko na obrazu, ki je tisti hip stopila iz grmovja ter ponovila z istim vrogljivim glasom:

»Dober večer, blagi starec!...«

»Kdo ste?« je vprašal knez. »Kaj delate tu ob ta ki uri?«

»Iskala sem vas, knez...«

»Kdo ste, gospa?!...«

»Eh! kaj zato, kdo sem? Recimo, da sem ženska s krinko na obrazu. Vi ne vidite mojega lica, toda spoznali boste moje misli. Kdo sem?... Senca... Pravičnost sem, ki prihaja k vam, udobnemu in lahkovernemu soprogu; resnica, ki prihaja v vaš doseg, vi potrpežljivi in zaupni starec!...«

Senca se je zakrohotala. Knez Manfredi je prebledel. Zdelo se mu je, kakor da bi se v roganju te maske skrivalo strašno svarilo. Trdo jo je prijel za roko:

»Kdo ste? Govorite, sicer vam strgam krinko z obraza!«

»Knez,« je nato odgovorila ženska z nenadno resnobo, »svojega imena vam ne bom povedala, ker nikakor ni potrebno, da ga izveste. In mojega obraza ne boste videli, zato ker je čisto nemogoče, da bi Manfredi storil ženski silo. Zdaj pa vas opozarjam, da če hočete, da sramota odkrni vaše ime, vam ni treba drugega, kakor da me poslušate.«

»Sramota!« je zamrmral knez s prestrašenim glasom.

»Ali se je hočete izogniti?« je vprašala senca naglo. »Ali hočete storiti, da si nihče ne bo mogel igrati z vami? Ali hočete preprečiti svoje sramotno ponižanje?... Še je čas...«

»Strela božja!« je zarohnel knez z zamolklim glasom. »Govorite!... In pred vsem, govorite jasno. Kaj mi hočete povedati?«

Ničesar vam nimam povedati,« je odgovorila senca hladnokrvno. »Saj mi ne bi verjeli... Pojdite z menoj, knez... spremite me... in videli boste izdajstvo z lastnimi očmi, na lastna ušesa boste slišali izdajalca! Dajte, stopite z menoj... toda tiho, brez šuma!...«

Knez si je potegnil z roko preko čela, ki je bilo mokro od znoja. Njegovo trpljenje v tej minuti je bilo strašno.

Sledil je ženski, ki je hodila pred njim po številnih ovinkih parkovih drevoredov. Nenadoma pa je obstala. Zakrivalo jih je gosto grmovje. Pred njima, onostran trate, ki jo je obhlajala mesečina, je sedela na granitni klopi pod vrbo žaluško bela ženska postava: pred to žensko pa je klečal možki in ji strastno poljubljil roko. Bila sta Primavera, kneginja Manfredi, in vitez de Ragastens.

Dama s krinko mu jih je pokazala z iztegnjeno roko, nato pa, kakor da je opravila svoje delo in nima več česa iskati na tem kraju, se je rahlo umaknila nazaj ter izginila brez šuma, pustivša Manfredija samega: bil je ves prepadel, prevzet od neizmernega sramenja, ves obunan pod udarcem katastrofe, ki ga je bila zadela v sredo srca.

Spremimo Lukrecijo Borgia, ki so jo naši bratci gotovo spoznali. Sluga, ki ga je bila kupila za svoje zlato, je stal na svojem mestu. In ko jo je vprašal, ali naj čaka še drugi večer, je odgovorila:

»Ne... Zdaj je končano...«

Pohištvo

za sobo in kuhinjo, skoro novo, radi selitve takoj na prodaj. Naslov pove uprava »Večernika«. 1375

Veliko,

prazno solčno sobo s posebnim vzhodom, tudi za pisarno prikladno, oddam. Aleksandrova cesta 35. 1000

Trgovski lokal v Mariboru

v sredini mesta primeren za veletrgovino, manjšo industrijo, podružnico oddam s 1. julijem v najem. Ponudbe na Hinko Sax, Maribor pod »Trgovski lokal«. 1309

Gostilna »Krčevinski dvor«,

preje Černovšek otvorjena! Naznanjam cenj. občinstvu, da sem svoji lastni hiši na Aleksandrovi cesti 79 otvoril gostilno. Točil bom lastno vino iz Slovenskih goric ter preskrbel za točno in vestno postrežbo. Gostje vabljeni! Frac Vogrin, gostilničar. 1372

Soba in kuhinjo

oddam proti odkupu pohištva. Vprašati Radvanjska cesta 2, Studenci. 1355

Stanovanja

z dvema sobama v novih hišah oddam. Naslov pove uprava »Večernika«. 1358

Predtiskanje najmodernejših vzorcev,

kakor tudi popravilo svilenih nogavic v ateljeju za perilo Rupnik, Slovenska ulica 20. 833

Gramofone

popravlja najbolje in najceneje mehnična delavnica Justin Gustinčič, Tattenbachova ulica 14. 602

Kuharica,

katera pozna tudi primorsko kuhinjo, lahko prevzame kuhinjo na svoj račun pod ugodnimi pogoji. Naslov v upravi lista. 1353

Sobo in črkoslikanje

izvršuje po cenj, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Mizarstvo Ciril Razboršek,

Taborska ulica 22 izdeluje najsolidnejše pohištvo vseh vrst in notranje opreme ter renoviranja. Cene nizke! XV

Elektroinstalacije,

montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopj vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni cenj. XII

V gostilni Tomše v Pekrah

v nedeljo dne 11. tm. popoldne

vrtni koncert

polnoštevilne pekerske godbe. Pivo vrček Din 3-50, čaša Din 2-50. — Pristen pekrčan po 16 in 18 Din. Ocvrti piščanci po 28 Din. Vstopnina prosta

Sivi lasje

dobivajo naravno barvo in mladostno svežost brez barvanja. Že 20 let izkušeno. Natančnejša pojasnila brezplačno. — A. ZORKO — MARIBOR. Poštni predal 80. 1352

Najboljši

743

in najcenejši nakup nogavic, rokavic, perila ter vseh modnih in šiviljskih potrebščin

Modna trgovina

ANTON PAŠ
Maribor, Slovenska ul. 4

Umetna svila,

foulard svila,

1313 pralni delein

v veliki izbiri

Srečko Pihlar

Maribor, Gasposka ul. 5.

Spominjajte se CMD!

Dr. Kern

Prva pomoč
ponesrečenim živalim

knjiga polna ilustracij. Važna za kmetovalce in živinorejce.

Cena Din 34.— s poštnino Din 36.—.

Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadruge, Maribor

Aleksandrova cesta 13